

به رشد دوره مشابه سال قبل (۳۸,۸ درصد)، معادل ۴,۱ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

رشد پایه پولی نیز متأثر از رویکرد انضباط‌گرایانه دولت و سیاست‌های پولی و نظارتی فعال بانک مرکزی از نیمه دوم سال ۱۴۰۰ به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است. بررسی آمار پولی نشان می‌دهد که رشد ۱۲ ماهه پایه پولی از ۴۲,۶ درصد در پایان تیرماه ۱۴۰۰ به ۳۰,۵ درصد در پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۱ کاهش یافته است. روند کاهش رشد صعودی گذشته در دولت جدید تا حدودی مهار شده و انتظار می‌رود با تداوم سیاست‌های اقتصادی این دولت، رشد نقدینگی و پایه پولی سالانه کماکان به روند نزولی خود ادامه دهد.

این بانک با همکاری دولت، سیاست‌ها و اقدامات مناسبی را در راستای مهار رشد بی‌ضابطه کل‌های پولی و تورم تدارک دیده است. بر همین اساس همان‌طور که اشاره شد در تداوم روند نزولی رشد کل‌های پولی از اواسط سال گذشته، طی دو ماهه ابتدایی سال جاری نیز رشد پایه پولی و نقدینگی به‌رغم اجرای طرح مردمی‌سازی و توزیع عادلانه یارانه‌ها از روند مناسبی مطابق با برنامه‌های سیاست‌گذار پولی برخوردار بوده است. عامل اصلی رشد پایه پولی در پایان اردیبهشت‌ماه سال ۱۴۰۱ نسبت به پایان سال قبل، افزایش خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی متأثر از کاهش سپرده‌های دولت نزد بانک مرکزی بوده است.

دلیل کاهش سپرده‌های دولت نزد بانک مرکزی در پایان اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱، اجرای طرح مردمی‌سازی توزیع عادلانه یارانه‌ها و واریز یارانه نقدی (مربوط به دو ماه اردیبهشت و خرداد) جمعاً به میزان ۴۶۸ هزار میلیارد ریال به حساب افراد مشمول یارانه با هدف حمایت از خانوارها در ۱۹ اردیبهشت‌ماه سال جاری است. بانک مرکزی در راستای جذب نقدینگی ایجاد شده و کاهش اثرات پولی ناشی از اجرای طرح مردمی‌سازی توزیع عادلانه یارانه‌ها، کاهش حجم ریپو (عملیات بازار باز) و فروش اوراق بدهی دولت را در سال ۱۴۰۱ در دستور کار قرار داده است.

در خصوص عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۱ باید اذعان کرد که برخلاف رویه دو ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰ که عمده تأمین مالی دولت با اتکال به منابع حساب تنخواه‌گردان خزانه و مبتنی بر ایجاد بدهی به بانک مرکزی صورت گرفته بود، پرداخت‌های دولت در دو ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۱ با اتکال به منابع سپرده‌های خود بوده است. لذا، یکی از تحولات مثبت شکل گرفته در خصوص رابطه مالی دولت و بانک مرکزی که عمدتاً به رویکرد منضبطانه دولت سیزدهم ارتباط می‌یابد، اتکال بیشتر دولت به منابع خود بوده است. همچنین به دنبال حذف ارز ترجیحی در تأمین ارز واردات کالاهای اساسی، سهم خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در رشد پایه پولی برخلاف رویه سال‌های گذشته در پایان اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ نسبت به پایان سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است.

سیاست حذف ارز ترجیحی در قالب اجرای طرح مردمی‌سازی یارانه‌ها در ماه‌های نخست اجرای طرح موجب اصلاح و افزایش قیمت کالاهای اساسی مرتبط با تخصیص ارز ترجیحی می‌شود، لیکن با توجه به تقلیل و حتی حذف آثار پولی مربوط به تأمین ارز ترجیحی توسط بانک مرکزی، بسترهای افزایش‌دهنده نرخ تورم از این محل را در آینده کاهش خواهد داد

از این اقدام به دهک‌های مشمول، زمینه جبران و بهبود قدرت خرید بخش اعظمی از خانوارهای کشور را فراهم آورد.

اتاق کنترل تورم

بررسی اقدامات اصلاحی دولت سیزدهم نشان می‌دهد که دولت از اتاق کنترل سیاست‌های پولی موفق به مهار نرخ تورم افسارگسیخته از ابتدای فعالیت خود شده است. در این راستا، بررسی نرخ رشد ۱۲ ماهه نقدینگی نشان می‌دهد که نرخ رشد نقدینگی از ۴۰,۵ درصد در پایان شهریورماه ۱۴۰۰ طی یک روند نزولی به ۳۷,۳ درصد در پایان اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ کاهش یافته است. البته لازم به تأکید است که ۲,۶ واحد درصد از رشد نقدینگی در اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ به افزایش پوشش آماری (اضافه شدن اطلاعات بانک مهربان اقتصاد در آمار پولی، بواسطه ادغام بانک‌های متعلق به نیروهای مسلح در بانک سپه) مربوط بوده و در صورت عدم لحاظ افزایش پوشش آماری مذکور، رشد ۱۲ ماهه نقدینگی در پایان اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ به ۳۴,۷ درصد کاهش می‌یابد. از این رو رشد ۱۲ ماهه نقدینگی منتهی به پایان اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۱ (با پایه همگن) نسبت

مهم‌ترین آنها افزایش پایه پولی از محل تفاوت نرخ‌نامه‌ای خرید و فروش ارز توسط بانک مرکزی بوده است. بنابراین هرچند سیاست حذف ارز ترجیحی در قالب اجرای طرح مردمی‌سازی یارانه‌ها در ماه‌های نخست اجرای طرح موجب اصلاح و افزایش قیمت کالاهای اساسی مرتبط با تخصیص ارز ترجیحی می‌شود، لیکن با توجه به تقلیل و حتی حذف آثار پولی مربوط به تأمین ارز ترجیحی توسط بانک مرکزی، بسترهای افزایش‌دهنده نرخ تورم از این محل را در آینده کاهش خواهد داد.

ضمن آنکه اجرای این طرح قانونی به عنوان یک ضرورت، زمینه جلوگیری از بروز فساد و قاچاق کالاهای اساسی بواسطه اختلاف زیاد میان قیمت‌های مصوب داخلی و جهانی را فراهم کرده است. علاوه بر این باید خاطر نشان شود بخشی از رشد قیمت کالاهای در ماه‌های اخیر ناشی از افزایش بی‌سابقه قیمت‌های جهانی، تغییر شرایط جوی و تنش‌های آبی، تنش‌های سیاسی و بین‌المللی بوده است. صرف نظر از این دولت و مجموعه اقتصادی تلاش کرده با افزایش یارانه توزیعی و همچنین بازتوزیع منابع حاصل